

ПРОГРАМА

ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА

ОБЩИНА ДВЕ МОГИЛИ

2025-2028 г.

ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ № 387
ВЗЕТО НА ЗАСЕДАНИЕ НА ОБЩНСКИ СЪВЕТ – ДВЕ МОГИЛИ
С ПРОТОКОЛ № 27/29.08.2025 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

ВЪВЕДЕНИЕ.....	стр. 3
Устойчиво развитие	
Опазване на природните ресурси	
Принцип на превенцията и предпазливостта	
Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики	
Субсидиарност на политиките	
Замърсителят плаща за причинените вреди	
Прилагане на чисти технологии	
Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда	
Потребителят плаща	
Споделена отговорност	
Достъп до информация за околната среда	
Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда	
ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА.....	стр. 6
Географска характеристика и местоположение	
Атмосферен въздух	
Води и почви	
Шум	
Лечебни растения	
Релеф	
Климат и климатични промени	
Повърхностни води	
Зелена система и инфраструктура	
Биоразнообразие	
Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения	
Сметосъбиране и третиране на отпадъците	
SWOT АНАЛИЗ	стр. 14
Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите	
СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	стр. 16
Генерална стратегическа цел	
Специфични стратегически цели и приоритети	
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	стр. 19
ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА.....	стр. 24
МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА.....	стр. 24
<u>Приложение:</u>	
Раздел „Лечебни растения“ към Програма за опазване на околната среда на община Две могили 2021-2028 г.	стр. 26

ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) очертава целите и действията, насочени към опазване, възстановяване и възпроизводство на естествената околна среда, поддържане на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурси в контекста на устойчивото развитие на община Две могили.

Програмата се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот на населението. Друг значим аспект за формиране на общинската екологична политика е оценката на очакваните климатични промени и влиянието им върху територията на община Две могили. Те са свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични условия, както и защитата на населението от природни бедствия и катастрофични събития.

Общинската Програма е разработена на основание чл. 79, ал. 1 и ал. 2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима, за устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на общинска администрация Две могили за ефективно и целесъобразно използване на ресурсите. Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на околната среда, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и др. В Програмата се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка с траен ефект за обществото.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- Сравняване и привеждане в унисон с националните и европейски приоритети;
- Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и дейностите в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;

- Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).

Програмата се основава на следните **основни принципи**:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение, без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди”. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда, като се предотвратяват бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за не предприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в тези на национално, регионално и местно равнище.

Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии“ и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники“ в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики“ в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

В тази връзка, ПООС на община Две могили съдържат раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват разпоредбите на специалните закони по околна среда. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси, чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на община Две могили 2025-2028 г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на Община Две могили, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

Географска характеристика и местоположение

Община Две могили е разположена в източната част на Дунавската хълмиста равнина върху площ от 345 кв.км. Заема 13,1 % от територията на Русенска област и 0,3% от тази на цялата страна. Територията ѝ се състои от землищните граници на 12 населени места: селата Баниска, Батишница, Бъзовец, Каран Върбовка, Кацелово, Могилино, Острица, Помен, Пепелина, Широково и Чилнов. Неин административен център е град Две могили. Той се намира на 32 км на юг от град Русе. Разположен е от двете страни на ж.п. линията Русе - Горна Оряховица. Община Две могили граничи с общините Иваново, Борово, Опака, Попово и Бяла.

Община Две могили заема територията на обширно заравнено лъсово плато, характеризиращо се предимно с равнинен релеф, на места прорязан от дълбоки къси долове. Геоложкият строеж е изграден от два вида строителни почви – аптски варовици и комплекс от лъсовидни отложения. Намира се в заетърсен район. Горният почвен слой, който е обработваема почва, е предимно чернозем. Под влияние на ерозивните процеси са разпространени тъмносиви и сиви горски почви, а по поречията на реките има алувиално-ливадни почви.

Община Две могили попада в областта на умереноконтинентален климат и според климатичното райониране в България тук има най-добре изразена континенталност на климата: горещо лято, студена зима, големи годишни амплитуди на температурата, подчертан летен максимум на валежите. Средната годишна температура е $+12^{\circ}\text{C}$. Всеобщото настъпило затопляне на климата дава своето отражение и в община Две могили. Преобладаващите ветрове с почти еднакъв дял са североизточните и югозападните.

Цялата територия на общината е дълбоко дренирана. Водата под повърхността на терена е на дълбочина 25 м. Това са води в малки количества с временен характер. Подземни води няма. Градът е водоснабден през 1952 г., с което се решава проблема с водата.

Преобладаваща растителност на територията на общината са широколистни дървета – тополи, акация, клен, дъб, габър, бряст, липа, леска, бреза и др. Животинският свят в района е представен от елени, сърни, диви свине, зайци, фазани, яребици и катерици. Освен полезния, има и вреден дивеч: вълци, лисици, чакали, срещат се и язовец, белка, полска мишка и др.

Атмосферен въздух

В община Две могили няма промишлени производства, които да оказват негативно влияние върху атмосферния въздух. Единственото замърсяване се получава от битовото отопление през зимния сезон, което води до изпускане в атмосферата на прах, сажди, серен двуокис.

Води и почви

Речната мрежа на община Две могили, съставена от р. „Баниски Лом“ и „Черни Лом“ е чиста от техническа гледна точка, тъй като в акваторията ѝ няма работещи предприятия, които да замърсяват речните води. На границата между село Баниска /Община Две могили/ и село Копривец /Община Бяла/ се намира най-големият язовир в област Русе - язовир „Баниска“. Той е водосборен басейн от водите в община Попово и община Бяла. Два пъти годишно се прави дезинфекция на резервоарите и водопроводите, а ежемесечно се вземат проби за изследване чистотата на водата /информация – Аварийен план на язовир „Баниска“, стопанисван от „Напоителни системи“ ЕАД, клон Долен Дунав/. При изследванията не са отчетени негативни резултати.

Почвите в района са в добро екологично състояние, както по отношение на запасеност с биогенни елементи, така и по отношение замърсяване с тежки метали и металоиди. Община Две могили е изключена от териториите с повишен здравен риск, свързан със замърсяването на почвата.

Шум

На територията на община Две могили няма предприятия и съоръжения създаващи голямо излъчване на шум. Основни източници на шума в общината са движението на транспортни средства и ж.п. линията, която минава през града.

Лечебни растения

Според изискванията на чл. 35 от Закона за биологичното разнообразие, растителните и животински видове от дивата флора и фауна на Република България се опазват в естествената им среда, чрез:

- съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа;
- поставяне на видовете под режим на защита или регулирано ползване;
- поддържане или възстановяване на условията в местообитанията, съобразно екологичните изисквания на съответния вид;
- разработване или прилагане на планове за действие за видове с различна степен на застрашеност;
- повторно въвеждане в природата на изчезнали видове и попълване на популациите на редки и застрашени видове;
- контрол и регулиране на неместни видове, които са или биха могли да бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и застрашават местни видове.

Основен фактор при определяне значимостта на даден вид лечебно растение за населението на общината е пазарът /търсенето и изкупната цена/.

Най-често срещаните лечебни растения намиращи се по поречието на реките “Черни Лом” и “Баниски Лом” са: коприва, дива мента, камшик, змийско мляко, дяволска уста, детелина, медицинска ружа, бял и чер оман, пеперика, репей, черен глог, черен бъз.

В горите и около тях най-широко разпространение намират: сребристо - листната липа, бялата акация, бялата върба, орех, трепетлика. Срещат се в почти всички гори и се събират за листа, цвят, кори и плодове. Във вид на храсти в покрайнините на горите се срещат: дрян, смрадлика, глог, леска, трънка, черен бъз, люляк, шипка.

По влажните части – живовляк, бъзак, бръшлян, змийско мляко, репей, подбел, лечебен жаблек.

По склонове и скалисти местности – люляк, смрадлика, шипка, риган, магарешки бодил, кокичета.

В обработваемите площи /ниви/, в по-големи количества, във вид на плевели се срещат: татул, поветица, трескот, кускута, великденче, бутрак, кукувича прежда, дива лайка, овчарска торбичка.

По синори и край пътищата – смрадлика, шипка, риган червен, дива лайка, къпини, глог червен, бъз черен, трънка, магарешки бодил, пелини, равнец.

В горите, във вид на тревисти лечебни растения се срещат – маточина, смрадлика, коприва, мащерка, живовляк, бъзак. В липовите гори на селата Батишница, Баниска и Бъзовец се наблюдават концентрирани находища на кокиче. В по-малки количества, на петна се срещат минзухар, кукуряк и пролетен синчец.

На основание чл. 10, ал. 2, т. 1 от Закона за опазване на околната среда, във връзка с чл. 118 от Закона за биологичното разнообразие и чл. 62 от Закона за лечебните растения, ежегодно кмета на общината издава заповед за забрана на брането, събирането, отрязването, изкореняването, притежаването и др. на взети от природата екземпляри от защитени растителни видове. Заповедта се публикува на интернет страницата на община Две могили и се изпраща в РИОСВ-Русе.

Община Две могили разполага със запазена околна среда и природни ресурси, които са предпоставки за развитието на разнообразни форми на туризъм, лека промишленост, природосъобразно земеделие и животновъдство. В общината съществува благоприятно съчетание от красива природа, запазено биоразнообразие и културно-исторически паметници. Всички традиционни дейности на населението в района са се формирали в процеса на адаптиране на местния поминък към съществуващите природни комплекси и отразяват стремежа към вписване в условията на заобикалящата среда, предлагащи разнообразни земни форми, образувани от съчетание на хълмисти равнини, дълбоки къси понижения, льосови платовидни участъци и речни долини.

Състоянието на околната среда на община Две могили не е повлияно от тежки замърсяващи производства. Качеството и регенеративната способност на природните ресурси са добри.

Територията на Общината е обвързана с различни екологични системи, които са част от защитени територии и зони, въпреки че на територията на Северния Централен район, в който попада община Две могили, техният дял е сравнително нисък спрямо останалите райони в страната. Природните територии, които подлежат на различни видове защита (в т.ч.

защиените територии и защитените зони по Натура 2000) обхващат общо 21,74% от територията на района и са разположени най-вече в неговата централна и западна части.

Релеф

Община Две могили се намира в територия, чийто релеф е характерен за Лудогорско-Добруджанската хълмисто-платовидна подобласт на Дунавската равнина. Преобладават равнини, ниски хълмове и льосови платовидни участъци. Надморската височина варира от 126 м до 380 м. Каньоновидните долини на реките Баниски Лом и Черни Лом разнообразяват релефните форми на територията на общината. Карстовите форми образуват ниши, цепнатини, скални венци и пещери. Югоизточния район на общината е заключен между реките Черни Лом и Баниски Лом и заема част от крайните северозападни разклонения на Поповските височини.

Климат и климатични промени

Районът на община Две могили попада в климатична област, която представлява естествено продължение на Средноевропейската умереноконтинентална климатична зона и се характеризира с рязък контраст между зимните и летните условия. Климатът се формира под влияние на трансформираните от локалния релеф влажни океански въздушни маси, а през студеното полугодие и от нахлуващи от североизток континентални въздушни маси. Това е причина за горещите лета и студените зими. Есента и пролетта са краткотрайни. Въпреки студената зима, поради малката надморска височина пролетта настъпва рано, но е по-студена от есента. Сравнително по-слабо е влиянието на студените арктични въздушни маси, идващи от север и на тропични въздушни маси от юг. Температурата на въздуха се обуславя от радиационния и топлинен баланс, съчетан с влиянието на въздушни маси с различни термични свойства, както и от влиянието на релефа и близостта до водни басейни. Географската ширина и надморска височина, на която се намира община Две могили, са причина за значителната амплитуда на слънчевата радиация, която определя двата контрастиращи в топлинно отношение сезона - зима и лято.

Повърхностни води

Основните повърхностни течащи води на територията на общината са реките Баниски Лом и Черни Лом, част от ветрилообразния водосбор на р. Русенски Лом. Река Баниски Лом навлиза в общината от югозапад през най-големия в Русенска област язовир – „Баниска“, тече на север в широка каньоновидна долина, събира няколко къси леви и десни притока и се влива в р. Черни Лом. Река Черни Лом навлиза на територията на общината от изток, тече на запад в широка долина, като след с. Широково променя посоката си на север и североизток и долината ѝ добива каньоновидна форма и образува меандри. Поречието на реката е добре залесено. Напуска територията на общината от землището на с. Пепелина. И двете реки имат предимно дъждовно-снежно подхранване и ясно изразени пролетен максимум (март-април) и лятно-есенен минимум (юли-октомври). Режимът на реките е непостоянен. Характерен негов елемент са речните прииждания, причиняващи наводнения и ускоряващи ерозионно-денудационните и акумулативните процеси.

На общинската територия попада стената на язовир „Баниска“, стопанисвана от „Напоителни системи“ ЕАД. Самият язовир е най-големият в област Русе и се намира на

границата между землищата на с. Баниска (община Две могили) и с. Копривец (община Бяла). Язовирът е с общ обем 10 500 куб.м. и се охранява от водите в община Попово и община Бяла.

Зелена система и инфраструктура

Основа на зелената система са озеленените площи, предназначени за широко обществено ползване – паркове, градини, улично озеленяване, извън селищни паркове и лесопаркове, представляващи публична собственост. Допълващи зелената система са озеленените площи за ограничено обществено ползване в имотите за жилищни, вилни, обществени, производствени, курортни и спортни сгради и комплекси, както и озеленените площи с друго специфично предназначение – гробищни паркове, защитени насаждения и др.

Биоразнообразие

По отношение на изискванията на Закона за биологичното разнообразие, в териториалния обхват на община Две могили, част от землищата на селата Кацелово, Острица, Пепелина, Чилнов и Широково попадат едновременно в границите на следните защитени зони от екологичната мрежа на „НАТУРА 2000“:

- **BG0000608 „Ломовете“** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, определена съгласно чл. 6, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за биологичното разнообразие и приета с Решение № 122/02.03.2007 г. /ДВ, бр. 21/2007 г./ на Министерски съвет;
- **BG0002025 „Ломовете“** за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-562/05.09.2008 г. на Министъра на околната среда и водите /ДВ, бр. 84/2008 г./ и разширена със Заповед № РД-382/19.04.2016 г. на Министъра на околната среда и водите /ДВ, бр. 50/2013 г./.

В териториалния обхват на община Две могили попада следната защитена територия по смисъла на Закона за защитените територии /ДВ, бр. 133/1998 г. изм. ДВ, бр. 61/2015 г./:

- **природна забележителност „Орлова Чука“** в землищата на с. Пепелина, община Две могили и с. Табачка, община Иваново, обявена със Заповед № 2810/10.10.1962 г. /ДВ, бр. 56/1963 г./ на Председателя на Главното управление на горите към Министерски съвет, с актуализирана площ и режима на дейностите със Заповед № РД-421/24.06.2009 г. на Министъра на околната среда и водите /ДВ, бр. 63/2009 г./;

Пещера „Орлова чука“, както я наричат още „Къщата на прилепите“ е обитавана от 11 вида прилепи: два вида са в Червената книга /редки/; два вида са уязвими; четири вида потенциално застрашени; два вида не са застрашени; за един вид липсват данни.

Подобряват се условията за достъп на прилепите до пещерата. Разграничават се туристическите трасета, създават се регламенти и режими при посещение на пещерата.

- **защитена местност „Находище на Уехтрицова урока – село Острица“** в землището на с. Острица, обявена със Заповед № РД-19/11.01.2013 г. на Министъра на околната среда и водите /ДВ, бр. 9/2013 г./.

С цел създаване на ефективна организация за осигуряване на пожарна безопасност, предотвратяване и гасене на пожари в горските територии на общината, защитените територии, земеделските земи и предприемането на превантивни мерки, всяка година със заповед на кмета на общината се определя пожароопасен сезон за времеви интервал от **01.04. до 31.10.**

В този период се забранява паленето на открит огън извън населените места, по поляни, сухи треви, по склонове на разстояние по-малко от 100 м. от границите на горските територии, след жътвени отпадъци, и в непосредствена близост до защитени територии. Задължително е спазване на разпоредбите на чл. 40, чл. 41, чл. 42, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда, регламентиращи забрана и предприемане на мерки за предотвратяване на вредни изменения, застрашаващи почвата и хумусния слой, което представлява пряка заплаха за биологичното разнообразие.

Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения

В община Две могили няма източници на радиационни излъчвания и йонизиращи лъчения. Общината е извън активната 40 километрова зона от радиационно облъчване и не попада в други трансгранични радиационни замърсявания.

За постоянното наблюдение за радиационното замърсяване и облъчване се извършва всекидневно наблюдение с рентгеномътер от дежурните по общински съвет по сигурност в общината.

Сметосъбиране и третиране на отпадъците

На територията на община Две могили се генерират основно битови, биоразградими и строителни отпадъци и в ограничени количества – производствени отпадъци. От Програмата за управление на отпадъците в общината е видно вариране на количествата генерирани по години битови отпадъци в широки граници, без ясно разграничен сезонен характер на образуването им.

Общинска администрация управлява и контролира всички дейности, които са в нейните компетенции по управление на отпадъците в съответствие със съществуващата законодателна рамка в страната и участва регулярно в обучения по прилагането на законодателството, свързано с управлението на отпадъци.

Введена е система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци, обхващаща 100 % от населението. Контейнерният парк за събиране на битови отпадъци от населените места в община Две могили се обезпечава с еднофамилни пластмасови кофи с обем 0,12 м³ и контейнери тип „Бобър“ с обем 1,1 м³. Контейнерите с обем 0,12 м³ се извозват 1 път седмично при 5 дневен режим на работа на техниката и 1 смяна дневно. Предвидената кратност за вдигане на контейнерите с обем 1,1 м³ е веднъж седмично за град Две могили и два пъти седмично в останалите населени места. В града са разположени 19 гондоли с вместимост от 6 куб.м. за растителен и биоразградим отпадък, които се предоставят на гражданите в периода от 01 Април до 01 Ноември.

Като член на Регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Борово/Бяла на община Две могили са предоставени:

- специализиран автомобил „Скания“ – 1 бр.
- контейнери за рециклируеми отпадъци – 340 бр. /жълти и зелени/
- контейнери тип гондола за зелени отпадъци – 19 бр.

На територията на община Две могили няма депа за отпадъци, които са в експлоатация. Единственото депо за отпадъци, което е с преустановена експлоатация, е общинското депо, разположено в землището на гр. Две могили, местност „Парчалъка“. Със

Заповед № 502/29.11.2017 г. на Директора на РИОСВ – Русе са преустановени дейностите по приемане и обезвреждане, чрез депониране на битови, строителни и производствени отпадъци на „Общинско депо за неопасни отпадъци” в землището на град Две могили, считано от 31.12.2017 г.

В изпълнение на задълженията си по чл. 19, ал.3, т. 6 и т. 7 и чл. 20, ал. 1, т. 1 от Закона за управление на отпадъците, както и чл. 26, ал. 1, т. 1 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки Община Две могили има сключен Договор с „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ” АД, във връзка с това, че Общината предоставя правото, а „ЕКОПАК” приема да организира за своя сметка система за разделно събиране, транспортиране, временно съхраняване, сортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки и от отпадъчните материали: хартия и картон, метали и пластмаси от домакинствата, търговски и административни обекти.

Местата за разполагане на съдовете за разделно събиране са определени съвместно от участниците в системата – Община Две могили и „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ” АД, съобразявайки се с изискванията на Наредбата за опаковки и отпадъците от опаковки. Съгласно чл. 23 от същата, на всеки 400 жители се осигурява една трицветна „точка”, а именно:

- град Две могили – 10 точки;
- село Баниска – 3 точки.

Община Две могили има и се изпълнява договор с „М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ“ ООД гр. Габрово и Община Две могили, за организиране на система за разделно събиране на битови отпадъци от облекла и текстилни материали. В град Две могили са разположени два контейнера с щампован надпис/стикер съдържащ вида на отпадъците, които се събират в тях.

В община Две могили има добре изградена и успешно функционираща система за сметосъбиране и сметоизвозване, която обхваща 100% от населението на града и селата.

Основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 200301.

Отпадъците, генерирани на територията на община Две могили се извозват до Регионалното депо в град Бяла. Входящият контрол на отпадъците на депото има за цел да допуска депониране само на неопасни отпадъци и производствени неопасни такива. Контролът се осъществява от оператор – кантарджия. Освен измерването и регистрирането на постъпващия отпадък се извършва и визуална проверка. Измерването става с електронна везна като данните се записват в компютъра, с който е оборудван кантарът. Технология на депониране на неопасни отпадъци включва:

- разтоварване
- разриване с уплътняване
- запръстяване

Продължаваща е тенденцията за увеличаване на дела на биоотпадъци /растителните отпадъци, животински отпадъци, градински, слама сено и др.), предвид селскостопанския характер на общинската територия. За съжаление тенденцията за увеличаване на отпадъците от селскостопанска дейност, които попадат в контейнерите за битови отпадъци се увеличава, въпреки възможностите за повторната употреба на тези отпадъци, чрез домашно компостиране, преработване във фуражи и др.

В Община Две могили е реализиран проект „Закриване и рекултивация на съществуващо депо за битови отпадъци на територията на община Две могили, ПИ 20184.60.381.” осъществен на два етапа – техническа рекултивация и биологична рекултивация.

Първият етап - техническата рекултивация, приключи през 2020 г., като тя беше приета с протокол от 03.09.2020 г. Техническата рекултивация беше изпълнена в пълен обем в съответствие с техническия проект и отговаря на изискванията за рекултивация на съществуващи депа за неопасни битови отпадъци, съгласно Наредба № 26/02.10.1996 г. В резултат на това беше извършено окончателно разплащане с изпълнителя, като е усвоен пълният размер на предоставената от ПУДООС безвъзмездна финансова помощ в размер на 675 277,97 лв., без корекции за общината.

Вторият етап – биологичната рекултивация стартира през месец ноември 2020 г. и приключи през месец ноември 2023 г. На 11.12.2023 г. с протокол от същата дата, сформираният със заповед на Кмета на Община Две могили комисия прие проведените агротехнически мероприятия за стабилизиране на почвата, предотвратяване на повърхностните ерозионни процеси и за гарантиране на дълготрайната цялост на рекултивирания пластове през тригодишния период.

Ландшафтното оформление се осъществява в рамките на проект. „Ландшафтно оформяне и стабилизиране на нарушен терен – част от ПИ с идентификатор 20184.47.216 в землището на гр. Две могили”.

Финансирането на проекта „Ландшафтно оформяне и стабилизиране на нарушен терен – част от ПИ с идентификатор 20184.47.216 в землището на гр. Две могили” е част от финансирането на проекта „Закриване и рекултивация на съществуващо депо за битови отпадъци на територията на община Две могили, ПИ 20184.60.381.”

С протокол за установяване на годността за ползване на строежа (образец 16) от 19.03.2024 год., назначената Държавна приемателна комисия е приела строежа/рекултивацията, и се е произнесла, че същия може да бъде ползван по предназначението си. На основание чл. 222, ал.1, т. 8 и чл. 177, ал. 2 от Закона за устройство на територията, чл. 17, ал. 1, т. 1 от Наредба № 2 за въвеждане в експлоатация на строежите в Република България и минималните гаранционни срокове за изпълнени строителни и монтажни работи, съоръжения и строителни обекти, Началника на РДНСК – Русе е въвел в експлоатация гореописания строеж и е издал Разрешение за ползване № ДК-07-Р-22/20.03.2024 год. С издадено Решение № 02/2024 от 03.04.2024 г. от Директора на РИОСВ-Русе е закрито депото за битови отпадъци, а от месец май 2024 г. се изпълнява План за мониторинг, като за целта са сключени договори с Метеорологична обсерватория-Русе за справка, относно количествата валежи и средномесечна температура; лаборатория „МОБИЛ ЛАБ“ ООД Русе за пробовземане на повърхностни и подпочвени води и газови емисии; „ГЕО-ЧОНОВ“ ООД за геодезическо заснемане за изследване на хоризонтални и вертикални деформации на депото.

SWOT анализ

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегически анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм

неговите „силни” и „слаби страни”. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ се диференцира на „възможности” и „заплахи”.

Възможности – представляват най-благоприятните елементи на външната среда за общината, организацията или бизнеса. Това са благоприятни за общината потенцици, от които тя се възползва или би могла да се възползва.

Заплахи – те са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото /желаното/ състояние на общината.

Силни страни – ресурс, умение или друго преимущество, което притежава общината. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство на общината.

Слаби страни – представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на общината.

SWOT анализът представлява анализ на силните страни на община Две могили, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности /перспективи/ за общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира Общината в бъдеще.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на община Две могили са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие, чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение.

Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата” могат да се приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва община Две могили през следващите години.

АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ

Силни страни	Слаби страни
➤ Добро географско разположение, съхранена околна среда; ➤ Наличие на защитени територии, богато биоразнообразие и културно-историческо наследство като, като предпоставка за развитието на	➤ Слаба екологична култура; ➤ Недостатъчно ефективна система за управление на отпадъците и разделното им събиране и рециклиране; ➤ Липса на собствени финансови средства за съфинансиране на големи

алтернативни форми на туризъм; ➤ Липса на значими замърсители; ➤ Благоприятни климатични условия за развитие на селско стопанство; ➤ Незамърсени с химически вещества почви и добро качество на атмосферния въздух; ➤ Административен капацитет и опит в разработването на проекти.	екологични проекти; ➤ Липса на канализация.
---	--

<i>Възможности</i>	<i>Заплахи</i>
➤ Запазване доброто състояние на околната среда с цел развитие на общината като туристическа дестинация; ➤ Сътрудничество с местни, регионални и национални структури в сферата на опазването на околната среда; ➤ Използване на финансови ресурси от национални и европейски програми за финансиране на инфраструктурни и екологични проекти; ➤ Въвличане на обществеността при решаване на проблеми, свързани с опазването на околната среда.	➤ Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждање на ресурсни проблеми; ➤ Липса на собствени финансови средства за екологични проекти; ➤ Ниска покупателна способност на населението, водеща до трудна реализация на селскостопанската продукция от екологосъобразно земеделие; ➤ Нарастването на енергийните нужди може да доведе до неекологосъобразни решения; ➤ Задълбочаване на демографските проблеми.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Генерална стратегическа цел

След избора на визия на община Две могили, се формулират целите, които населението и общинското ръководство смятат за определящо и с чието изпълнение ще се реализират очакванията на хората за едно по-добро бъдеще на общината.

Генералната стратегическа цел може да се формулира по следния начин:

„Поддържане и подобряване качеството на живот на населението на общината, чрез осигуряване на благоприятна околна среда, чрез устойчиво управление на околната среда.“

Специфични стратегически цели и приоритети

Стратегическата цел на Община Две могили в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките ѝ компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението. За постигане на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели:

Специфична цел № 1: Усъвършенстване на системата за управление на отпадъците в община Две могили.

Целта е осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 1.1. Оптимизиране на общинската схема за управление на отпадъците /транспорт, събиране, рециклиране и оползотворяване/.

Мярка 1.2. Подобряване на контрола на дейностите по управление на отпадъците и предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища.

Специфична цел № 2: Опазване и управление на биологичното разнообразие в община Две могили.

Мярка 2.1. Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в общината.

Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие в общината.

Мярка 2.2. Устойчиво управление на защитените територии и зони по „Натура 2000” в община Две могили.

Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Две могили. Устройване и социализиране на защитените територии и зони по „Натура 2000”, като част от природозащитните и информационни центрове на общината.

Мярка 2.3. Въвеждане и подобряване на превантивни дейности за намаляване на опасността от горски пожари на територията на общината.

Специфична цел № 3: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население.

Мярка 3.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в общинската администрация.

Мярка 3.2. Подобряване на информационната обезпеченост за управление на околната среда в община Две могили.

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация, сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до информация, относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ, чрез интернет платформа.

Мярка 3.3. Информиране на населението на община Две могили, относно опазването на околната среда.

Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на община Две могили представят не само посоката на развитие на политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и базиращи за бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината. Постигането на целите заложили в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми в община Две могили.

Целите са формулирани като са взети предвид националните цели в сферата на околната среда и предоставят основата за формулиране и осъществяване на пакет от последователни задачи и действия, представени детайлно в следващия „План за действие от програмата”.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2025 – 2028 г.

Цели	Мярка	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Източници на финансиране
1. Усъвършенстване на системата за управление на отпадъците в община Две могили	1.1. Оптимизиране на общинската схема за управление на отпадъците.	1.1.1. Дооборудване на системата за организирано сметосъбиране с нова техника и съдове за отпадъци	Община Две могили, РСУО Борово/Бяла	2025-2028	Общински бюджет
		1.1.2. Създаване на организация за събиране и обезвреждане на масово разпространени опасни отпадъци /батерии, луминисцентни лампи и др./	Община Две могили, Организации по оползотворяване	2025-2028	-----

	1.2. Подобряване контрола на дейностите по управление на отпадъците и предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища.	1.2.1. Подобряване на контрола по прилагането на законодателството, относно изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне и/или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците, както и за предотвратяване на нови замърсявания– налагане на адекватни санкции.	Община Две могили	2025-2028	Общински бюджет, приходи от санкции
Цели	Мярка	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Източници на финансиране
2. Опазване и управление на биологичното разнообразие в община Две могили	2.1. Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в общината.	2.1.1. Изследване на биологичното разнообразие в земите и горите и конкретни мерки за опазването му.	Община Две могили, РИОСВ, РДГ	2025-2028	Общински бюджет, ОПОС

	2.2. Устойчиво управление на защитените територии и зони по Натура 2000 в община Две могили.	2.2.1. Поддържана туристическа инфраструктура с цел удовлетворяване желанията на посетителите.	Община Две могили, РИОСВ	2025-2028	Общински бюджет, ОПОС
		2.2.2. Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Две могили. Устройване и социализиране на защитените територии и зони по Натура 2000, като част от природозащитните и информационни центрове на общината.	Община Две могили	2025-2028	Общински бюджет
	2.3. Въвеждане и подобряване на превантивни дейности за намаляване на	2.3.1. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и	Община Две могили	2025-2028	Общински бюджет

	опасността от горски пожари на територията на общината.	възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината.			
Цели	Мярка	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Източници на финансиране
3. Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население.	3.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в общинската администрация.	3.1.1. Обучение на специалисти за разработване на планове и програми в областта на екологични схеми.	Община Две могили	2025-2028	Общински бюджет
		3.1.2. Изграждане на общински капацитет за прилагане на екологичното законодателство, за разработване и управление на екологични инфраструктурни проекти.	Община Две могили	2025-2020	Общински бюджет

Програма за опазване на околната среда на община Две могили 2025-2028 г.

	3.2. Подобряване на информационната обеспеченост за управление на околната среда в община Две могили.	3.2.1. Провеждане на тематични форуми и анкети по проблемите на околната среда.	Община Две могили	2025-2028	Общински бюджет
		3.2.2. Информирание на населението на община Две могили, относно опазването на околната среда.	Община Две могили	2025-2028	Общински бюджет

ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

За установяване на степента на изпълнение на целите на Общинската програма за опазване на околната среда се предвижда система за наблюдение и оценка, която ще работи при условията на:

- Използване на показатели за наблюдение и оценка.
- Съответствие с принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност.

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи и спазени ли са основните принципи. В случай, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

За наблюдение и оценка на изпълнението на Общинската програма за опазване на околната среда, координиращ орган е РИОСВ.

МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2025-2028 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него длъжностно лице.

Контролът, като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинска администрация и за формулиране на правилни управленски решения, във връзка с изпълнение на тази политика.

Същностната характеристика, дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Реализирането на Програмата за опазване на околната среда на община Две могили е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външната среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Очевидно е, че не е възможно да се предскажат с високо ниво на достоверност всички промени, които биха настъпили към хоризонта на изпълнението на стратегическите цели и конкретните дейности в програмата. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия.

Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда /визия, цели, приоритети и мерки в плана/, имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени. В този смисъл партньорството между общинските власти, областната администрация, държавата, бизнес субектите и всички заинтересовани лица и институции ще гарантира изпълнението на по-голям обем от планираните мерки и дейности.